

Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка
Навчально-науковий Інститут фізичної культури
Кафедра теорії та методики фізичної культури

Остра Анастасія Юріївна

РОЗВИТОК ВЕТЕРАНСЬКОГО СПОРТУ НА СУМЩИНІ (1993-2021 роки)

Спеціальність: 014 Середня освіта (Фізична культура)

Галузь знань: 01. Освіта

Кваліфікаційна робота
на здобуття освітнього ступеня магістра

Науковий керівник
Д. н. з ф к і спорту., професор кафедри ТМФК Томенко О.А.

«___» _____ 2021 року

Виконавець Остра А.Ю.

«___» _____ 2021 року

Суми-2021

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ I. ПЕРЕДУМОВИ СТАНОВЛЕННЯ ВЕТЕРАНСЬКОГО СПОРТУ НА СУМЩИНІ	6
1.1. Про загальне розуміння терміну "Ветеран спорту".....	6
1.2. Ветеранський спортивний рух на Сумщині часів СРСР.....	8
Висновки до розділу I	11
РОЗДІЛ II. ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ВЕТЕРАНСЬКОГО СПОРТУ НА СУМЩИНІ (1993-2021 РОКИ)	12
2.1. Ветеранський спорт на Сумщині (1993-2000 роки) - етап зародження.....	12
2.2. Ветеранський спорт на Сумщині (2001- 2010 роки) - активний розвиток.....	13
2.3. Ветеранський спорт на Сумщині (2011-2021 роки) - активний розвиток.....	26
Висновки до розділу II	51
ВИСНОВКИ	53
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	54
ДОДАТКИ	

ВСТУП

Актуальність теми. Ветеранський спорт - захопливе та емоційне явище. Та головним є участь у змаганнях. Спочатку це просто участь, а не перемога, але в майбутньому обов'язково відбудеться боротьба за прогрес, за нові спортивні результати та досягнення у своїй віковій та ваговій категорії.

Сучасний стан розвитку ветеранського спорту в Україні набув великого практичного значення. По-перше, його вагомість у залученні різних вікових груп населення до систематичних занять спортом з метою зміцнення здоров'я та підвищення і продовження працездатності, соціальної активності людей зрілого та похилого віку. По-друге: зацікавлення різних вікових груп дорослого населення в участі у змаганнях, змагальній діяльності, яка стає цільовим фактором у подальшій підготовці, додатковою мотивацією для занять. Для декого стане можливістю самоствердження, або задоволенням, а для когось, можливо, поверненням в молодість.

Ветеранський рух як явище сфери спорту починає формуватися в Україні у 90-х роках ХХ століття. Лише 26 липня 2011 року в місті Києві була створена Всеукраїнська спілка громадських організацій «Асоціація ветеранів спорту України».

Асоціація ветеранів спорту України була створена з метою заснування та визначення однієї системи ветеранського спорту, його розвитку на всіх ступенях, соціального захисту ветеранів фізичної культури та спорту, для кращих умов організації всеукраїнських спортивних змагань, а також участі спортсменів-ветеранів в міжнародних спортивних змаганнях, кубках та турнірах. На даний час в Україні існує більше 25 асоціацій ветеранів з різноманітних видів спорту [1, с. 2].

Асоціація ветеранів спорту України поєднує федерації, асоціації, спілки, об'єднання та клуби, які допомагають підвищенню розвитку ветеранського спортивного руху.

Проблеми, тенденції й перспективи ветеранського спорту в Україні досліджували В. М. Пишов, Л. М. Тимошенко, Л. В. Максимів [7, с. 60]. Особливості ефективної підготовки спортсменів ветеранів до виступів на змаганнях розглядали в роботах В. В. Горіна, В. В. Астахов, Т. Н. Майкова [9, с. 100]. Сучасний стан і розвитку ветеранського спорту в майбутньому проаналізували Д. Г. Сердюк, А. Є. Черненко, А. О. Жержерунов, М. Шартон [4, с. 280].

Спираючись на вищезазначене, можна стверджувати, що вивчення історії виникнення та особливостей розвитку спорту ветеранів в Україні є актуальним на сьогодні.

Мета – визначити передумови та особливості розвитку ветеранського спорту на Сумщині (1993 – 2021 рр.).

Завдання:

1. Визначити передумови становлення ветеранського спорту.
2. Обґрунтувати етапи розвитку ветеранського спорту на Сумщині (1993 – 2021 рр.).
3. Визначити перспективи розвитку ветеранського спорту на Сумщині.

Об'єкт досліджень: процес становлення та розвитку ветеранського спорту на Сумщині (1993-2021 рр.).

Предмет дослідження: особливості розвитку ветеранського спорту на Сумщині (1993 – 2021 рр.).

Наукова новизна роботи полягає у: дослідженні передумов виникнення та особливостей розвитку ветеранського спорту в Україні; історії виникнення, а також розвитку спорту ветеранів на Сумщині; визначенні перспективи розвитку ветеранського спорту на Сумщині.

Практична значущість роботи: результати роботи можуть бути використані для популяризації ветеранського спорту серед дорослого населення, а також для зацікавлення людей зрілого та похилого віку до систематичних, постійних занять фізичною культурою та спортом.

Апробація результатів роботи здійснювалась шляхом участі у XI міжнародній науково-методичній конференції «Сучасні технології в галузі фізичного виховання, спорту, фізичної терапії та ерготерапії» (Харків, 2021р.), а також у XXI Міжнародній науково-практичній конференції молодих учених «СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І СПОРТУ РІЗНИХ ГРУП НАСЕЛЕННЯ» (Суми, 2021р.).

Публікації. Основні результати магістерської роботи опубліковані у статті, що увійшла до збірки матеріалів науково-методичної конференції «Сучасні технології в галузі фізичного виховання, спорту, фізичної терапії та ерготерапії» (Харків, 2021 р.), а також у XXI Міжнародній науково-практичній конференції молодих учених «СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І СПОРТУ РІЗНИХ ГРУП НАСЕЛЕННЯ» (Суми, 2021р.).

РОЗДІЛ І. ПЕРЕДУМОВИ СТАНОВЛЕННЯ ВЕТЕРАНСЬКОГО СПОРТУ НА СУМЩИНІ

1.1. Про загальне розуміння терміну «ветеран спорту»

За часів СРСР на Сумщині не було зафіксовано визначення понять "Ветеран спорту" або "Ветеранський спорт", хоча на практиці ці поняття широко використовуються для позначення відповідних спортивних подій та змагань, назв різних громадських організацій.

Існує досвід використання терміну "Ветеран спорту" в офіційних документах. Але, по-перше, без визначення цього поняття, а, по-друге, термін використовується переважно в соціальному аспекті, коли говорять про ті або інші заслуги спортсменів-ветеранів, а не щодо ветеранського спорту як такого.

На основі аналізу змісту отриманих відповідей щодо визначення поняття "Ветеран спорту" можна виділити два моменти.

Перший момент це параметри, за якими визначається поняття "Ветеран спорту", у представлених відповідях розбіжності мають суттєве значення. І важливість цієї розбіжності проявляється насамперед щодо обліку різних спортивних досягнень (спортивних показників, звань, нагород). З одного боку, визначення поняття "Ветеран спорту", коли спортивні досягнення взагалі не враховуються. Наприклад, "Ветеран спорту" - це людина старше 40 років, яка систематично виконує різні фізичні вправи та бере участь у змаганнях[8, с. 90]. З іншого боку, пропонується визначення поняття "Ветеран спорту" побудоване в основному на обліку спортивних заслуг людини, і як приклад тут можна навести наступне - «Нагороджені державними нагородами, або присвоєні почесні звання СРСР або України за заслуги у галузі фізичної культури та спорту, в тому числі почесних спортивних звань, або нагороджені відомчими відзнаками у галузі фізичної культури та спорту і мають стаж виступів на спортивних змаганнях не менше 15 років».

Розглянуті розбіжності в обліку спортивних досягнень мають не тільки певне теоретичне значення, а також суттєве практичне значення, оскільки, залежно від змісту визначення, "Ветеран спорту" будеться подальша робота з процесів становлення фізичної культури та спорту серед ветеранів.

У випадку, коли спортивні досягнення не враховуються, ветеранами спорту насправді є всі, хто активно займається фізичною культурою та спортом та бере участь у змаганнях для населення певного віку (середнього, старшого та літнього віку). Цей підхід орієнтований на залучення якнайширшої аудиторії до ветеранського спорту. І, звичайно, він більш прийнятний для обліку в державній політиці щодо становлення фізичної культури та спорту в країні в цілому. Цей підхід використовується у вікових видах спорту за кордоном, де для участі в найбільших міжнародних змаганнях (Світові ігри майстрів) запрошуються всі бажаючі певних вікових категорій (груп).

Беручи до уваги лише різні спортивні досягнення для визначення "Ветеран спорту", звичайно ж, потенційна аудиторія дорослого населення, яка займається активною фізичною культурою та спортом значно зменшується. Але такий підхід має і свої переваги. Починаючи з можливості своєрідного продовження професійної спортивної діяльності яка користується увагою вболівальників (як показують змагання колишніх професіоналів спорту з хокею, футболу, волейболу та різних видів спорту), форми підтримки відомих ветеранів спорту і закінчуючи позитивними заходами та популярними змаганнями, хоча і колишніх спортсменів для просування не тільки різних видів спорту, а й активного способу життя, а також для використання авторитету таких спортсменів для позитивного розв'язання різних практичних проблем які постають у ветеранському спорті, та й усьому фізкультурно-спортивному русі країни. Певною мірою для ветеранів спорту вирішуються також матеріальні проблеми [10, с. 131].

За винятком двох, у певному сенсі протилежних, підходів до визначення поняття "Ветеран спорту", побудоване без урахування спортивних досягнень

або, навпаки, беручи до уваги лише ці досягнення, існують також "проміжні" визначення, що враховують обидва підходи. Прикладом є наступне визначення поняття «ветеран спорту», "Спортсмен певного віку, який регулярно займається спортом і досяг успіхів у спорті».

Безперечно, з'являються різні тлумачення поняття «Ветеран спорту» та в різних підходах у роботі різних організацій з розвитку ветеранського спорту. І, звичайно, тут потрібно загальне розуміння цього терміну[8, с. 92].

1.2. Ветеранський спортивний рух на Сумщині часів СРСР

На початку 80-х років ХХ століття ветеранський рух у Радянському Союзі тільки починав свій розвиток, а масові змагання ще не проводили. Спортсмени ветерани мали змогу брати участь у змаганнях комплексу «ГПО», адже це давало їм можливість підтримувати гарну спортивну форму.

Офіційно комплекс «ГПО» було створено 11 березня 1931 року в СРСР. Він функціонував майже 60 років [3, с. 405].

Комплекс (ГПО) «Готові до праці та оборони СРСР» - це програма підготовки фізичної культури в загальноосвітніх, професійних та спортивних організаціях СРСР. Вона охоплювала різні групи людей у віці від 10 до 60 років. В комплекс входили вправи, такі як: біг, стрибки у довжину та висоту, плавання, метання м'яча, лижні перегони, підтягування на перекладині, стрільба, велокрос, туристичні походи тощо. Нормативи «ГПО» проходили відповідно до вікових груп, починаючи зі стадії «Сміливим і спритним», яка включала дітей 10-13 років і закінчуючи стадією «Бадьорість і здоров'я», до якої входили чоловіки до 60 років та жінки до 55 років. Загалом, комплекс був спрямований на розвиток сили, спритності, мужності та наполегливості [3, с. 407].

Для всіх верств населення було важливо правильно підготуватися до задачі комплексу «ГПО», а особливо для спортсменів ветеранів. В цьому їм допомагали засоби відновлення, до яких відносилися:

1. Відпочинок. Його прийнято розділяти на пасивний відпочинок – сон та харчування, виняток з режиму дня спеціалізованої фізичної активності та активного відпочинку – сон та харчування, легка фізична розминка з включенням вправ на стомлення, але не стомлення м'язів від попередньої фізичної роботи. Активний відпочинок є більш ефективним, оскільки він швидше відновлює і знімає неприємне м'язове відчуття від попередньої фізичної активності.

2. Харчування. Повинне бути: а) поживним і збалансованим, охоплювати необхідну кількість білків (30%), жирів (17%), вуглеводів (60%), мінералів (1%) та вітамінів (2%); б) дробовим - 5 прийомів їжі на день: сніданок, другий сніданок (обід), обід, перекус, вечеря. Таким чином, вживати їжу потрібно невеликими порціями;

3. Масаж. Може бути класичний, тонізувальний, відновлювальний, лікувальний. Масаж, як засіб одужання, може бути застосований безпосередньо відразу після тренування, а також в процесі як активного, так і пасивного відпочинку.

4. До гігієнічних засобів одужання відносяться: відвідування сауни, прийом душу, розслабляючі ванни, а також плавання в басейні. Регулярне перебування на свіжому повітрі також включають до основних гігієнічних засобів для відновлення. Дуже корисним є морське повітря, лісове повітря, гірське повітря і просто чисте (повітря країни) [5, с. 160].

Здати нормативи комплексу “ГПО” було важко, але можливо. Знаком “ГПО” дуже пишались, як великою нагородою. Нагрудними значками “ГПО” були нагороджені Герої Радянського Союзу, кращі трудівники країни, космонавти й учені. Першим головою Всесоюзної ради комплексу “ГПО” був двічі Герой СРСР, космонавт А. Леонов. Але адміністративна система заполітизувала й цей вид спорту, який в кінцеві роки існування СРСР уже не мав звання всенародного спортивного комплексу.

Беручи до уваги змагання програми «ГПО», можна сказати, що це був спорт для всіх категорій суспільства. Цей комплекс існував, як головний вид змагань не тільки школярів, молоді, а й ветеранів-пенсіонерів [3, с. 407].

Висновки до розділу 1

1. Досліджуючи передумови становлення ветеранського спорту на Сумщині ми виявили, що за часів СРСР на Сумщині не було зафіксовано визначення понять "Ветеран спорту" або "Ветеранський спорт", хоча на практиці ці поняття широко використовуються для позначення відповідних спортивних подій та змагань. Також, ми зіштовхнулися з відсутністю в джерелах науково-методичної літератури повної та чіткої інформації з вивчення даного питання.

2. Лише за допомогою деяких літературних джерел та матеріалів отриманих з всесвітньої мережі Internet нам вдалося дослідити передумови виникнення ветеранського спорту в Україні. Було встановлено що, на початку 80-х років ХХ століття ветеранський рух у Радянському Союзі тільки починав свій розвиток, а масові змагання ще не проводили. Спортсмени ветерани мали змогу брати участь у змаганнях комплексу «ГПО», адже це давало їм можливість підтримувати гарну спортивну форму.

РОЗДІЛ II. ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ВЕТЕРАНСЬКОГО СПОРТУ НА СУМЩИНІ (1993-2021 РОКИ)

2.1. Ветеранський спорт на Сумщині (1993-2000 роки) - етап зародження

Починаючи з кінця 80-х початку 90-х років ветеранський спортивний рух тільки почив зароджуватись, стали започатковувати перші змагання та турніри поміж ветеранів з волейболу, легкої атлетики, футболу..

В кінці 1991 року почали організовуватися самостійні федерацій (федерація легкої атлетики – М. Мороз, Ю. Ярошенко; федерація боротьби – Л. Педик, В. Вітинський), та спортивні клуби [13, с. 264].

Проаналізувавши архівні матеріали стало відомо, що у 1989 році в місті Глухові вперше провели турнір пам'яті Михайла Паршикова. На поле вийшли спортсмени різного віку одним було за 50, а поруч грали футболісти на 10 років молодші. В першому турнірі прийняли участь футболісти з Глухова, Шостки та Кролевеця. Дебютні змагання продовжувались два дні, грали у два тайми по 45 хвилин. Після того, як збільшилась кількість учасників турнір став одноденним. Почали грати два тайми по 30 хвилин. В наступні роки кількість учасників турніру збільшилась на 6-8 команд [13, с. 265].

В 1993 році цей турнір став міжнародним у взаємозв'язку з тим, що в ньому взяла участь команда з Рильська. А в 1996 році відбувся уже шостий турнір пам'яті Михайла Паршикова.

В 1992 році був проведений футбольний турнір в місця Конотоп, в змаганнях прийняли участь ветерани футбольного руху, команда «Спартак».

Відомо, що в 1998 році с. Береза Глухівського району у спортивному комплексі "Колос" проводився міжнародний турнір з футболу між ветеранами на приз П.П. Лук'яненка. Участь приймали не тільки спортсмени Глухівського району, а й Кролевецького, Шосткинського, Ямпільського районів та міста Шостки, а також команда міста Рильська.

Цікавим виявився 10-й футбольний турнір імені Паршикова проведений у 2000 році в місті Глухові. Знаменитий ветеран-спартаківець Віктор Гришко, який в цей час працював першим секретарем посольства України в Москві, привіз комплект ювілейної футбольної форми. Гарні професійні футболки які Віктор взяв на прокат, дуже вигідно відрізняли Глухівчан від інших команд. Вони отримали перемогу на цьому турнірі. Але форму потрібно було відвезти до Москви. Тоді вперше задумалися, що непогано було б ветеранам мати свою футбольну форму. Це питання вирішив Гришко, за його кошти було придбано першу ветеранську футбольну форму [13, с. 266].

2.2.Спорт ветеранів на Сумщині (2001-2010 роки) - активний розвиток

Ветеранський спорт з 2001 року починав набирати оберти як в Україні, так і в Сумській області збільшувалась не лише кількість учасників, а загалом все більше людей цікавилися даним напрямом спорту.

Починаючи з 2001 року традиційним для області стало проведення обласних змагань між ветеранами з легкої та важкої атлетики, літнього біатлону, футболу. З кожним наступним роком ветерани спорту підкорювали все нові й нові спортивні напрямки і їх кількість поступово збільшувалась. Уже у 2002 році до змагань приєдналися спортивне орієнтування, міні-футбол, велоспорт, баскетбол.

З 2003 року почали проводити відкритий обласний турнір з волейболу поміж ветеранів пам'яті К. Рєви, а також змагання пам'яті Заслужених тренерів України В. О. Пятліна-з веслування на байдарках і каное; В. І. Полякова-з легкої атлетики, в яких також приймають участь ветерани. Всього у зазначених змаганнях приймали участь понад 400 ветеранів спорту.

2004 рік відзначився перемогою Діденко Світлани та Прокопова Василя на чемпіонаті України з лижних перегонів поміж ветеранів.

Представники області у червні 2005 року прийняли участь в I Всеукраїнських спортивних іграх між спортсменів ветеранів з легкої атлетики, велосипедного спорту, важкої атлетики, спортивного орієнтування.

В результаті змагань команда зі спортивного орієнтування зайняла перше місце, спортсмени вибороли три золотих та дві срібних нагороди. Команда легкоатлетів також була першою та принесла в скарбничку області дві золотих, одну срібну та дві бронзові медалі. Спортсмени-важкоатлети посіли одне перше та два других місця. У загальному заліку команда Сумщини виборола бронзову нагороду поміж команд третьої групи.

Команда "Ніколь" у 2005 році виборола срібну нагороду у чемпіонаті України з футболу поміж ветеранів 45 років і старше а також бронзову з міні-футболу.

У змаганнях з легкої атлетики V зимового чемпіонату Європи серед ветеранів (Швеція) Осташевський Михайло виборов друге місце. У VI Всесвітніх спортивних іграх серед ветеранів (Канада) від Сумської області приймав участь Гаврась Сергій, який у змаганнях з метання спису став переможцем.

Вже у 2006 році була проведена обласна спартакіада з літніх видів спорту. В трьох підгрупах з настільного тенісу, паверліфтингу, легкої атлетики, карате, футболу, волейболу, шашок, шахів змагалися понад 1000 осіб. Команди, які вибороли призові місця, були нагороджені кубками та грамотами.

Була проведена VIII міжгалузева спартакіада профспілок. У заключних змаганнях з легкої атлетики, настільного тенісу, дартсу, шахів та шашок, гирьового спорту, армспорту, перетягування канату прийняли участь 14 команд (близько 300 спортсменів).

Традиційним для області стало проведення обласних змагань поміж ветеранів з біатлону, спортивного орієнтування, футболу та міні-футболу, легкої та важкої атлетики, велоспорту, баскетболу, а також відкритого обласного турніру з волейболу поміж ветеранів пам'яті К. Реви, змагань

пам'яті Заслужених тренерів України В. О. Пятліна - з веслування на байдарках і каное; В. І. Полякова - з легкої атлетики, в яких також беруть участь ветерани.

Близько 100 спортсменів-ветеранів взяли участь у VIII обласній міжгалузевій спартакіаді профспілок з шахів та шашок, гирьового спорту, армспорту, легкої атлетики, дартсу, перетягування канату та настільного тенісу.

На чемпіонаті Європи поміж ветеранів (Польща) Гаврась Сергій у змаганнях з метання спису став переможцем, у зимовому чемпіонаті світу з легкої атлетики поміж спортсменів-ветеранів (Австрія) він виборов срібну нагороду.

Команда “Ніколь” у 2006 році отримала бронзову нагороду на чемпіонаті України з футболу поміж ветеранів 45 років, а також отримала титул володаря Суперкубку України з міні-футболу.

Вже у 2007 році була проведена значна кількість обласних спортивних заходів серед ветеранів. Це змагання з легкої та важкої атлетики, літнього біатлону, спортивного орієнтування, футболу та міні-футболу, велоспорту, баскетболу, а також відкритого обласного турніру з волейболу поміж спортсменів-ветеранів пам'яті К. Реви, змагань пам'яті Заслужених тренерів України В. О. Пятліна — з веслування на байдарках і каное; В. І. Полякова - з легкої атлетики, в яких також приймають участь ветерани. Всього у зазначених змаганнях приймали участь понад 500 ветеранів спорту [11, с. 180].

Була проведена IX обласна міжгалузєва спартакіада профспілок з шахів та шашок, армспорту, гирьового спорту, дартсу, перетягування канату, легкої атлетики та настільного тенісу. Всього прийняли участь близько 100 спортсменів-ветеранів.

Команда “Ніколь” у 2007 році виборола срібну нагороду на чемпіонаті України з футболу поміж ветеранів 45 років і старше, а також отримала титул володаря Суперкубку України з міні-футболу.

У 2007 році представники області брали участь в II Всеукраїнських спортивних іграх поміж ветеранів з важкої атлетики, лижних перегонів, велосипедного спорту, легкої атлетики, спортивного орієнтування, волейбол, настільного тенісу.

У загальнокомандному заліку область виборола золоту нагороду серед команд третьої групи.

Команда легкоатлетів принесла в скарбничку області шість золотих медалей, спортсмени-важкоатлети посіли по одному першому, третьому та четвертому місцю. Орієнтувальники здобули дві золотих, дві срібних та дві бронзових нагороди. Команда лижників в змаганнях виборола срібну нагороду.

У змаганнях V Кубку СНД з важкої атлетики поміж ветеранів команда Сумської області в загальнокомандному заліку виборола бронзову нагороду. У своїх вагових та вікових категоріях Завалій Василь та Коротецький Олександр, здобули золоті нагороди, Мозговий Віктор виборов срібну нагороду, Голохвост Микола – бронзовим.

У чемпіонаті світу з лижних перегонів поміж ветеранів котрий проходив з 2 по 11 березня в м. Ровін'єм (Фінляндія) прийняли участь понад 1000 спортсменів з 26 країн (вікові групи відповідно 40 – 45 років та старше). В складі збірної команди України на чемпіонаті приймали участь Сум'яни Білоус Тетяна в перегонах на 10 км посіла 7 місце, на 30 км – 8 місце, на 15 км – була дванадцятою. В естафетних перегонах спортсменка виборола четверте місце, та Прокопов Василь в перегонах на 10 км був дев'ятим, на 30 км – посів 12 місце, на 15 км – 13 місце.

У 2008 році продовжувалась робота з розвитку, та популяризації ветеранського руху у Сумській області та Україні.

За ініціативи управління у справах молоді та спорту, 2008 року була створена обласна громадська організація ветеранів. Даною установою забезпечено організацію та проведення спільно з обласними федераціями низку обласних спортивних заходів. Зокрема, спортивні заходи з легкої та

важкої атлетики, велоспорту, баскетболу, спортивного орієнтування, волейболу та футболу.

Разом з обласним відділом Національного олімпійського комітету проведено «Олімпійський день», «Олімпійський урок» та заходи присвячені пам'яті Заслужених тренерів СРСР Пятліна В.О. – з веслування на байдарках і каное, Полякова В.І. – з легкої атлетики, Бушмельова І.А. – змагання з лижоролерів, а також відкритий обласний турнір з волейболу пам'яті К. Рєви.

Забезпечено участь ветеранів у чемпіонатах, турнірах, а також кубках України 2008 року зі спортивного орієнтування, футзалу, легкої атлетики.

Команда «Ніколь» у 2008 році завоювала золоту нагороду у чемпіонаті України поміж ветеранів 45 років і старше, а також стала фіналістом Супер- Кубку України з міні-футболу [2, с. 5].

Близько 50 спортсменів-ветеранів долучилися до участі у Х обласній міжгалузевій спартакіаді профспілок з шахів та шашок, дартсу, гирьового спорту, армспорту, легкої та важкої атлетики, настільного тенісу, перетягуванню канату.

На чемпіонаті Європи з легкої атлетики поміж спортсменів ветеранів Кривохижа Тетяна виборола дві золоті медалі у спортивній ходьбі, Гаврась Сергій також був переможцем у змаганнях з метання спису.

У 2009 році обласна громадська організація ветеранів, активно допомагала в організації та проведенні спільно з обласними федераціями багатьох обласних спортивних заходів. Зокрема, змагання з легкої атлетики, спортивного орієнтування, велоспорту, волейболу, баскетболу, плавання, футболу, веслувального слалому та біатлону (табл. 2.1.).

Було проведено «Олімпійський день», «Олімпійський урок» та заходи присвячені пам'яті Заслужених тренерів СРСР Пятліна В.О. – з веслування на байдарках і каное, Полякова В.І. – з легкої атлетики, Бушмельова І.А. – змагання з лижоролерів, а також відкритий обласний турнір з волейболу пам'яті К. Рєви.

Таблиця 2.1.

**Проведені спортивні заходи зі спорту ветеранів на території
Сумської області за 2009 рік**

Назва заходу	Дата проведення	Місце проведення	Кількість учасників заходу
Чемпіонат України з зимового поліатлону серед ветеранів	26-28 лютого 2009 року	м. Суми	50
Чемпіонат України серед ветеранів зі спортивного орієнтування на лижах	19-23 лютого 2009 року	м. Кролевець	75
Чемпіонат України з лижного спорту серед ветеранів	20-25 лютого 2009 року	м. Суми	25
Чемпіонат області з важкої атлетики серед ветеранів	07 березня 2009	м. Суми	35
Міжнародний турнір з волейболу серед ветеранів пам'яті К. Рєви	09-10 квітня 2009 року	м. Глухів	170
Чемпіонат області з велоспорту на шосе серед ветеранів	23 травня 2009	м. Суми	20
Чемпіонат області з плавання на відкритій воді серед ветеранів	01 серпня 2009	м. Суми	37
Відкриті обласні змагання серед ветеранів з літнього біатлону	15 серпня 2009	м. Суми	30

Понад 30 спортсменів-ветеранів долучилися до легкоатлетичного кросу поміж профспілкових комітетів області.

Забезпечено участь ветеранів у чемпіонатах та кубках України 2009 року з легкої та важкої атлетики, плавання, спортивного орієнтування, футболу, поліатлону, спортивного туризму.

Команда «Ніколь» у 2009 році здобула бронзову нагороду на чемпіонаті України поміж ветеранів 45 років з міні-футболу.

Збірна команда Сумщини з легкої атлетики виборола бронзову нагороду на чемпіонаті України.

У 2009 році представники області брали участь в III Всеукраїнських спортивних іграх поміж ветеранів пам'яті М. М. Бака, в перше в спортивні ігри додали змагання з шашок, греко-римської боротьби та боротьби самбо. Загалом склад учасників III Ігор налічував 2600 ветеранів спорту з різних регіонів країни, це майже на 500 учасників більше, а ніж було у 2007 році [10, с. 131]. Спортсмени ветерани Сумської області долучилися до змагань з важкої атлетики, велосипедного спорту, легкої атлетики, плавання, спортивного орієнтування, шашок. У загальнокомандному заліку область виборола третє місце поміж команд третьої групи. Команда важкоатлетів принесла в скарбничку Сумщини три перших та два других місця, спортсмени-велосипедисти здобули три золоті та дві бронзові нагороди. У змаганнях з шашок спортсмени області посіли одно перше та два третіх місця; плавці вибороли чотири золоті, 10 срібних, 10 бронзових медалей; спортсмени зі спортивного орієнтування — одну золоту, сім срібних та сім бронзових нагород; легкоатлети — дві золоті медалі.

В місті Суми 20-22 лютого 2009 року пройшов чемпіонат України з лижних перегонів поміж ветеранів, в котрому Осадчий Анатолій Володимирович здобув срібну нагороду.

На Кубку України з легкої атлетики поміж ветеранів, котрий пройшов у Ялті у вересні 2009 року, сумські спортсмени: Литвиненко Микола Максимович та Ткаченко Михайло Григорович вибороли відповідно друге та третє місце.

У змаганнях VII Кубку СНД з важкої атлетики, присвяченого пам'яті М. Конюшика, (м. Брест, Білорусь), команда з України, яку представляли шість спортсменів-сумчан, здобула три золоті, одну срібну та дві бронзових нагороди. У загальнокомандному заліку команда України виборола срібну нагороду.

У змаганнях XVIII міжнародного марафонського пробігу «Курська дуга» (м. Строїтель, Росія) спортсмени регіону у своїх вікових категоріях здобули одну золоту та чотири срібні медалі.

У чемпіонаті світу з легкої атлетики поміж спортсменів ветеранів (м. Лахті, Фінляндія) Шведова Катерина здобула бронзову нагороду серед спортсменів своєї вікової групи.

На Всесвітніх іграх ветеранів з легкої атлетики (м. Лахті, Фінляндія) Кривохижа Тетяна посіла третє місце.

У змаганнях 7-го зимового чемпіонату Європи з легкої атлетики серед ветеранів (м. Анкона, Італія) Шведова Катерина завоювала срібну медаль в триборстві поміж спортсменів-ветеранів 65 років і старше [2, с. 8].

У чемпіонаті Європи з важкої атлетики серед ветеранів (м. Тольятті, Росія) Чернишенко Петро виборов бронзову медаль (табл.2.2.).

Таблиця 2.2.

Список чемпіонів та призерів України, Європи, світу, Всесвітніх ігор ветеранів 2009 р.

Прізвище, ім'я та по батькові	Вид спорту	Результат	На яких змаганнях	Місце проведення, дата
Чернишенко Петро Васильович	Важка атлетика	III місце	III літні Всеукраїнські ігри ветеранів спорту	м. Скадовськ, 2-6 квітня
Осташевський Михайло Леонідович	Легка атлетика	I місце	Зимовий чемпіонат України з легкої атлетики поміж ветеранів	м. Київ, лютий
Кривохижа Тетяна Василівна	Легка атлетика	2 місце	Кубок України з легкої атлетики серед ветеранів	м. Ялта, вересень
Теслер Сергій Володимирович	Велоспорт	I місце	III літні Всеукраїнські ігри ветеранів спорту	м. Біла Церква, червень
Петров Євген Євгенович	Велоспорт	III місце	III літні Всеукраїнські ігри ветеранів	м. Біла Церква, червень
Голуб Володимир Григорович	Велоспорт	III місце	III літні Всеукраїнські ігри ветеранів спорту	м. Біла Церква, червень

Продовження табл. 2.2.

Заїка Сергій Аркадійович	Важка атлетика	I місце	III літні Всеукраїнські ігри ветеранів спорту	м. Скадовськ, квітень
Прокопов Василь Леонтійович	Лижні перегони	I місце	Кубок України з лижних перегонів серед ветеранів	п. Ворохта, січень
Білоус Тетяна Львівна	Лижні перегони	I місце	Кубок України з лижних перегонів серед ветеранів	п. Ворохта, січень
Власенко Галина Іванівна	Лижні перегони	I місце	Кубок України з лижних перегонів серед ветеранів	п. Ворохта, січень
Діденко Світлана Василівна	Лижні перегони	I місце	Кубок України з лижних перегонів серед ветеранів	п. Ворохта, січень
Сілаєнко Олександр Федорович	Плавання	II місце	III літні Всеукраїнські ігри ветеранів спорту	м. Миколаїв, вересень
Бударина Алла Андріївна	Плавання	II місце	III літні Всеукраїнські ігри ветеранів спорту	м. Миколаїв, вересень
Вавілічев Дмитро Анатолійович	Плавання	I місце	III літні Всеукраїнські ігри ветеранів спорту	м. Миколаїв, вересень
Шепіль Лариса Віталіївна	Плавання	III місце	III літні Всеукраїнські ігри ветеранів спорту	м. Миколаїв, вересень
Закопайло Олег Олександрович	Плавання	II місце	III літні Всеукраїнські ігри ветеранів спорту	м. Миколаїв, вересень

У 2010 році обласною громадською організацією ветеранів спільно з обласними федераціями забезпечено організацію та проведення низку

обласних спортивних заходів. Це змагання з легкої атлетики, волейболу, спортивного орієнтування, футболу, велоспорту, плавання, біатлону (табл. 2.3.).

Також у вересні 2010 року вперше була проведена відкрита обласна спартакіада ветеранів спорту з шахів та шашок, настільного тенісу, легкої атлетики, в який прийняли участь майже 60 ветеранів спорту.

Було проведено «Олімпійський день», «Сумський марафон-2010» з лижних перегонів, та відкриті обласні змагання з біатлону поміж ветеранів, до Дня біатлоніста Сумщини та заходи присвячені пам'яті Заслуженого тренера СРСР Полякова В.І. – з легкої атлетики, Заслуженого тренера України Бушмельова І.А. – змагання з лижоролерів, а також відкритий обласний турнір з волейболу пам'яті К. Реви.

Таблиця 2.3.

**Перелік заходів проведених зі спорту ветеранів на території
Сумської області**

Назва заходу	Дата проведення	Місце проведення	Кількість учасників заходу
Кубок України з лижних перегонів поміж ветеранів	15-17 січня 2010 року	м. Суми	25
Чемпіонат України з зимового поліатлону серед ветеранів	26-28 лютого 2010 року	м. Суми	50
Чемпіонат України серед ветеранів зі спортивного орієнтування на лижах	25 лютого - 01 березня 2010 року	м. Суми	75
Міжнародний турнір з волейболу серед ветеранів	16-18 квітня 2010 року	м. Глухів	170

Забезпечено участь ветеранів у чемпіонатах та кубках України 2010 року з плавання, поліатлону, спортивного орієнтування, з легкої атлетики футзалу, спортивного туризму.

Команда «Ніколь» у 2010 завоювала срібну нагороду на чемпіонаті України поміж ветеранів 45 років та старше з міні-футболу.

На XIX міжнародному марафонському пробігу «Курська дуга» (м. Строїтель, Росія) спортсмени регіону у своїх вікових категоріях вибороли одну золоту та чотири срібні медалі.

На чемпіонаті Європи з легкої атлетики поміж ветеранів (м. Ніредьхаза, Угорщина) Шведова Катерина була четвертою серед спортсменів своєї вікової групи, Осташевський Михайло двічі посів п'яте місце в бігу на 100 та 200 м поміж спортсменів 50-54 років (табл. 2.4.).

Таблиця 2.4.

Список чемпіонів та призерів України, Європи, світу, Всесвітніх ігор ветеранів 2010 р.

Прізвище, ім'я та по батькові	Вид спорту	Результат	На яких змаганнях	Місце проведення, дата
Заїка Сергій Аркадійович	Важка атлетика	I місце	Чемпіонат країн СНД	м. Львів, 16-18 грудня
Шведова Катерина Федосіївна	Легка атлетика	I місце	Зимовий чемпіонат України з легкої атлетики поміж ветеранів	м. Київ, 26-27 лютого
		I місце	Кубок України з легкої атлетики поміж ветеранів	м. Ялта, 23-25 вересня
Осташевський Михайло Леонідович	Легка атлетика	I місце	Зимовий чемпіонат України з легкої атлетики поміж ветеранів	м. Київ, 26-27 лютого
		1, 1 місце	Чемпіонат України з легкої атлетики поміж ветеранів	м. Київ, 12-13 червня

продовження табл. 2.4.

Теслер Сергій Володимирови ч	Велоспор т	I місце	Чемпіонат України з велоспорту поміж ветеранів	м. Біла Церква, червень
Голуб Володимир Григорович	Велоспор т	I місце	Чемпіонат України з велоспорту поміж ветеранів	м. Біла Церква, червень
Торяник Євген Васильович	Велоспор т	I місце	Чемпіонат України з велоспорту поміж ветеранів	м. Біла Церква, червень
Петров Євген Євгенович	Велоспор т	III місце	Чемпіонат України з велоспорту поміж ветеранів	м. Біла Церква, червень
Білоус Тетяна Львівна	Лижні гонки	I місце	Кубок України з лижних перегонів поміж ветеранів	м. Суми, січень
		I місце	Чемпіонат України з лижних перегонів поміж ветеранів	м. Харків, лютий
Діденко Світлана Василівна	Лижні гонки	I місце	Кубок України з лижних перегонів поміж ветеранів	м. Суми, січень
		II місце	Чемпіонат України з лижних перегонів поміж ветеранів	м. Харків, лютий
Шведова Катерина Федосіївна	Плавання	I місце	Відкритий чемпіонат України з плавання поміж ветеранів	м. Ялта, 16-17 жовтня
Бойко Лариса	Плавання	III місце	Відкритий чемпіонат України з плавання поміж спортсменів ветеранів	м. Ялта, 16-17 жовтня

продовження табл. 2.4.

Марченко Олексій	Плавання	III місце	Відкритий чемпіонат України з плавання поміж ветеранів	м. Ялта, 16-17 жовтня
Вавілічев Дмитро Анатолійович	Плавання	I, 2 місце	Літній чемпіонат України з плавання поміж ветеранів	м. Очаків, 28-30 травня
Степаненко Марина Володимирівна	Плавання	I місце	Літній чемпіонат України з плавання поміж ветеранів	м. Очаків, 28-30 травня
Волков Руслан	Плавання	1,1,1,1 місця	Літній чемпіонат України поміж ветеранів	м. Очаків, 28-30 травня
Сарахмат Тетяна	Плавання	1,1,1 місце	Літній чемпіонат України з плавання поміж ветеранів	м. Очаків, 28-30 травня

Проаналізувавши матеріал було визначено, що станом на 2010 рік в Сумській області переважали наступні види спорту серед ветеранів (табл. 2.5.).

Таблиця 2.5.

**Перелік видів спорту ветеранів,
які переважали в регіоні**

Вид спорту	Кількість ветеранів
Баскетбол	65
Більярдний спорт	40
Важка атлетика	35
Велоспорт	35
Волейбол	410
Волейбол пляжний	15
Гандбол	40
Легка атлетика	65
Лижні перегонів	12
Настільний теніс	25
Пауерліфтинг	25
Плавання	10

продовження табл. 2.5.

Спортивне орієнтування	2
Спортивний туризм	2
Теніс настільний	70
Футбол	657
Фут зал	290
Хокей з шайбою	60
Шахи	164
Шашки	70
Всього	2067

2.3. Ветеранський спорт на Сумщині (2011-2021 роки) - активний розвиток

На початку 2011 року в Україні розпочався активний розвиток ветеранського спорту. Саме в цьому році в Україні в місті Києві 26 липня була утворена Всеукраїнська спілка громадських організацій «Асоціація ветеранів спорту України» [1, с. 3]

Асоціація ветеранів спорту України була створена з метою заснування та становлення єдиної системи ветеранського спорту, а також його розвитку в усіх галузях, соціального захисту ветеранів фізичної культури та спорту, для кращих умов організації всеукраїнських спортивних заходів, долученні ветеранів до міжнародних спортивних змагань та турнірів. На даний час в Україні діє більше 25 різних асоціацій ветеранів з багатьох видів спорту, таких як: футбол, плавання, волейбол, легка атлетика, баскетбол, хокей, спортивне орієнтування, лижні перегони, єдиноборства (вільна, греко-римська боротьба, бокс, дзюдо, карате), велоспорт, шахи, шашки.

Асоціація ветеранів спорту України об'єднує федерації, асоціації, спілки, об'єднання та клуби, які допомагають розвитку ветеранського спорту [1, с. 1]

Провівши теоретичний аналіз і узагальнення архівних матеріалів, було виявлено передумови активного розвитку різних видів ветеранського спорту на Сумщині. Було встановлено, що станом на 2011 рік в Сумській області діяло 12 організацій, які займались розвитком руху ветеранів фізичної культури та спорту, а також пропагандою та агітацією здорового способу життя, залученням населення до спортивно-масових заходів, підвищенням ролі фізкультури та спорту у всебічному та гармонійному розвитку особистості «Додаток А».

Було визначено, що у 2011 році на території Сумської області були проведені такі спортивні заходи серед ветеранів (табл. 2.6.)

Таблиця 2.6.

Проведені спортивні заходи зі спорту ветеранів на території Сумської області за 2011 рік

Назва заходу	Дата проведення	Місце проведення	Кількість учасників заходу
Кубок України з лижних перегонів серед ветеранів	15-17 січня 2011 року	м. Суми	25
Чемпіонат України з зимового поліатлону серед ветеранів	24-28 лютого 2011 року	м. Суми	50
Чемпіонат України серед ветеранів зі спортивного орієнтування на лижах	16-21 лютого 2011 року	м. Кролевець	75
Міжнародний турнір з волейболу серед ветеранів пам'яті К. Рєви	14 квітня 2011 року	м. Глухів	200

Також у 2011 році вдруге була проведена відкрита обласна спартакіада ветеранів спорту з шахів та шашок, волейболу, настільного тенісу, легкої атлетики, велоспорту, гирьового спорту, плавання, спортивного орієнтування та важкої атлетики, в який прийняли участь майже 170 ветеранів спорту.

Було проведено «Олімпійський день», «Сумський марафон-2010» з лижних перегонів, відкриті обласні змагання з біатлону серед ветеранів,

присвячені (Дню біатлоніста Сумщини) та заходи, присвячені пам'яті заслуженого тренера СРСР Полякова В.І. – з легкої атлетики, заслуженого тренера України І. А. Бушмельова – змагання з лижоролерів, а також відкритий обласний турнір з волейболу пам'яті К. Реви.

Понад 30 спортсменів-ветеранів долучилися до легкоатлетичного кросу поміж профспілкових комітетів області.

Також спортсмени-ветерани області прийняли участь у IV літніх Всеукраїнських іграх ветеранів спорту, де область була представлена командами з плавання, яка виборола чотири золоті, сім срібних та чотири бронзові нагороди, велоспорту – п'ять золотих, дві срібні, а також дві бронзові медалі, шашок – дві срібні та три бронзові, легкої атлетики – шість золотих, дві срібні та одна бронзова нагороди, важкої атлетики – чотири золоті, дві срібні та дві бронзові нагороди, волейболу – золота нагорода, та у змаганнях зі спортивного орієнтування. У загальному заліку Сумська область виборола золоту нагороду серед областей III групи.

У 2011 році команда «Ніколь» з міні-футболу посіла п'яте місце у чемпіонаті України поміж ветеранів 45 років.

У змаганнях XX міжнародного марафонського пробігу «Курська дуга» (м. Строїтель, Росія) спортсмени регіону у своїх вікових категоріях посіли три перших, два других та три третіх місця.

Спортсмени області виступали на II Європейських іграх майстрів спорту (Італія). На Європейських іграх зі спортивного орієнтування Дрозд Олена завоювала дві срібні медалі, Слута Людмила стала бронзовою призеркою. У змаганнях легкоатлетів Кривохижа Тетяна тричі стала переможницею (спортивна ходьба на 5 та 10 км, біг на 5000 м), Осташевський Михайло здобув золоту нагороду в естафетному бігу 4 x 100 м, він також був двічі бронзовим призером у бігу на 100 та 200 м.

Сергій Гаврась у розділі метання спису на XIX чемпіонаті світу з легкої атлетики поміж ветеранів (США) завоював срібну нагороду, на чемпіонаті Європи з легкої атлетики поміж ветеранів (м. Гент, Бельгія) він став

переможцем, Осташевський Михайло – срібним призером, Катерина Шведова (багатоборства) здобула бронзову медаль.

У 2012 році розвиток ветеранського руху на Сумщині продовжувався. У порівнянні з 2011 роком, зросла кількість обласних спортивних заходів які проводили поміж ветеранів. Це змагання з футболу, легкої атлетики, волейболу, спортивного орієнтування, біатлону, велоспорту, плавання, лижних перегонів (табл. 2.7.).

За підтримки обласним відділом Національного олімпійського комітету було організовано відкриті обласні змагання з біатлону серед ветеранів, присвячені Дню біатлоніста Сумщини. Спортивні заходи з легкої атлетики, присвячені пам'яті заслуженого тренера СРСР Полякова В.І., а також відкритий обласний турнір з волейболу пам'яті К. Реви.

Майже 40 спортсменів-ветеранів долучилися до участі у легкоатлетичному кросі поміж профспілкових комітетів області.

Таблиця 2.7.

Проведені спортивні заходи зі спорту ветеранів на території Сумської області за 2012 рік

Назва заходу	Дата проведення	Місце проведення	Кількість учасників заходу
Всеукраїнські змагання з лижних перегонів серед ветеранів	07 січня 2012 року	м. Суми	25
Чемпіонат майстрів України серед ветеранів з лижних перегонів	10-14 лютого 2012 року	м. Суми	30
Чемпіонат України серед ветеранів зі спортивного орієнтування на лижах	21-26 лютого 2012 року	м. Суми	75
Кубок України з лижних перегонів серед ветеранів	23-24 березня 2012 року	м. Суми	30
Міжнародний турнір з волейболу серед ветеранів пам'яті К. Реви	06-08 квітня 2012 року	м. Глухів	200

продовження табл. 2.7.

Чемпіонат України зі спортивного орієнтування (на велосипедах) серед ветеранів	19-22 квітня 2012 року	Сумський район	30
Чемпіонат України зі спортивного орієнтування (МТБО) серед ветеранів	19-20 травня 2012 року	м. Суми	30
Відкритий чемпіонат України з літнього біатлону серед ветеранів	15-16 серпня 2012 року	м. Суми	25
Чемпіонат України з лижоролерів серед ветеранів	08-09 вересня 2012 року	м. Суми	40

У 2012 році була проведена третя відкрита обласна спартакіада ветеранів спорту з настільного тенісу, легкої атлетики, плавання, шахів та шашок, волейболу, велоспорту, спортивного орієнтування, важкої атлетики, лижних перегонів та лижоролерів, у якій прийняли участь понад 300 спортсменів ветеранів (табл. 2.8.).

Таблиця 2.8.

III відкрита спартакіада області серед ветеранів спорту

III відкрита спартакіада області серед ветеранів спорту з:	Дата проведення	Місце проведення	Кількість учасників заходу
- лижних перегонів	04-05 лютого 2012 року	м. Суми	21
- волейболу	28-29 квітня 2012 року	м. Суми	48
- настільного тенісу	19 травня 2012 року	м. Суми	43
- спортивного орієнтування	15-17 червня 2012 року	Сумський р-н	20
- легкої атлетики	21-22 червня 2012 року	м. Суми	25
- плавання на відкритій воді	23 червня 2012 року	м. Суми	30

продовження табл. 2.8.

- велоспорту	30 червня – 01 липня 2012	м. Суми	55
- лижоролерів	11 серпня 2012 року	м. Суми	19
- шахів	04-05 серпня 2012 року	м. Суми	22
- шашок	30 вересня 2012 року	м. Суми	10
- важкої атлетики	17 березня 2012 року	м. Суми	15

Ветерани області приймали участь у чемпіонатах і Кубках України 2012 року з легкої атлетики, плавання, поліатлону, спортивного орієнтування, футзалу, спортивного туризму.

Команда «Ніколь» у 2012 році завоювала третє місце на чемпіонаті України поміж ветеранів 50 років з міні-футболу [2, с. 10].

У V зимовому чемпіонаті світу з легкої атлетики поміж ветеранів (Фінляндія) прийняли участь спортсмени з області. Михайло Осташевський виборов срібну медаль у бігові на 60 м серед 50-річних. Сергій Гаврась у своїй віковій групі посів четверте місце у секторі для метання списа. Сергій Панченко у напівмарафоні фінішував 26-м поміж 50-річних.

У чемпіонатах Європи з легкої атлетики Сергій Гаврась завоював золоту медаль у змаганнях з метання спису (Німеччина), Тетяна Кривохижа тричі виборювала перші місця (Польща), з гирьового спорту поміж майстрів (АР Крим) – Михайло Левченко здобув срібну медаль. Також він був двічі переможцем Міжнародного турніру з гирьового спорту, присвяченого пам'яті заслуженого майстра спорту І. Короленка, який проходив у м. Біловодськ Луганської області.

У 2013 році обласною громадською організацією ветеранів спільно з обласними федераціями було проведено низки обласних спортивних заходів.

Між спортсменами ветеранами була проведена IV відкрита обласна спартакіада у якій прийняли участь майже 300 ветеранів спорту (табл. 2.9.).

Таблиця 2.9.

Види спорту у IV відкритій спартакіаді області серед ветеранів

IV відкрита спартакіада області серед ветеранів спорту з:	Дата проведення	Місце проведення	Кількість учасників заходу
- волейболу	06-07 квітня 2013 року	м. Суми	48
- настільного тенісу	18 травня 2013 року	м. Суми	30
- легкої атлетики	28-30 червня 2013 року	м. Суми	25
- плавання на відкритій воді	06 липня 2013 року	м. Суми	25
- велоспорту	31 травня – 02 червня 2013	м. Суми	40
- шахів	07-08 вересня 2013 року	м. Суми	22
- важкої атлетики	16 березня 2013 року	м. Суми	14

Було проведено відкриті обласні змагання з біатлону серед ветеранів, присвячені Дню біатлоніста Сумщини та змагання з лижоролерів присвячені пам'яті заслуженого тренера України Бушмельова І.А.

У 2013 році в м. Суми 23-25 серпня пройшов Відкритий Чемпіонат України з лижоролерів поміж ветеранів до якого долучилися 84 учасники.

У м. Глухів 11-14 квітня був проведений міжнародний турнір з волейболу поміж ветеранів пам'яті К. Реви в котрому прийняли участь понад 200 учасники.

Майже 30 спортсменів-ветеранів прийняли участь у легкоатлетичному кросі поміж профспілкових комітетів області.

Також у квітні 2013 року в м. Суми відбулися V літні Всеукраїнські ігри ветеранів спорту пам'яті М. М. Баки з футзалу, у вересні – з гандболу.

20-23 грудня 2013 року с. Реутенці, Кролевецького району пройшов Чемпіонат України поміж ветеранів зі спортивного орієнтування (на лижах) де взяли участь 45 учасників.

Команда «Ніколь» у 2013 році посіла четверте місце у чемпіонаті України поміж ветеранів 50 років з міні-футболу.

Спортсмени-ветерани області долучилися до участі у V літніх Всеукраїнських іграх ветеранів спорту пам'яті М.М. Баки, де область була представлена командами з армспорту, бадмінтону, важкої атлетики, велоспорту, гандболу, гирьового спорту, легкої атлетики, поліатлону, спортивного орієнтування, футзалу та шашок. У загальному заліку Сумська область виборола золоту нагороду між командами областей III групи.

Також спортсмени-ветерани області взяли участь XVI чемпіонаті світу з біатлону поміж спортсменів-ветеранів (Фінляндія). Сум'янка Галина Власенко (вікова група 60+) виборола два перших місця, Василь Прокопов у своїй віковій групі дві срібні медалі у спринтерських та індивідуальних перегонах. Тетяна Білоус в естафетних перегонах завоювала дві срібні медалі.

У Бразилії на чемпіонаті світу з легкої атлетики поміж ветеранів Тетяна Кривохижа серед скороходів вікової категорії 55+ виборола три золоті медалі на дистанціях 5000, 10000 та 20000 м. Михайло Осташевський у тій самій віковій категорії фінішував другим у бігу на 100 метрів та здобув бронзову нагороду у бігу на 200 м.

У XX чемпіонаті світу з гирьового спорту поміж майстрів (Росія) Михайло Левченко здобув три золоті медалі. У Афінах на чемпіонаті світу з гирьового спорту у віковій категорії 40-44 роки Сергій Синяковський виборов два перших та одне друге місце.

У Іспанії пройшов чемпіонат Європи з легкої атлетики, у розділі метання спису наш спортсмен Сергій Гаврась виборов срібну нагороду.

На VIII Всесвітніх іграх майстрів (Італія) у змаганнях ветеранів легкої атлетики Сум'янка Кривохижа Тетяна (вікова категорія 55+) стала переможницею у спортивній ходьбі на 5000 та 10000 м.

У 2014 році обласною громадською організацією ветеранів спільно з обласними федераціями було організовано та проведено безліч обласних змагань та спортивних заходів (табл. 2.9.).

Ветерани Сумщини долучилися до участі у чемпіонатах і Кубках України 2014 року з паверліфтингу, спортивного орієнтування, легкої атлетики, шашок, футзалу.

Команда «Ніколь» у 2014 році здобула бронзову нагороду на чемпіонаті України поміж ветеранів 50 років з міні-футболу.

Спортсмени-ветерани Сумщини, продовжують брати участь на міжнародних змаганнях. Сум'янка Тетяна Кривохижа у зимовому чемпіонаті світу з легкої атлетики поміж ветеранів (Угорщина) (вікова група понад 55 років) здобула перемогу у спортивній ходьбі на дистанції 3000 м під відкритим небом, Михайло Осташевський посів перше місце в бігу на 60 м, а також виборов друге місце на дистанції 200 м. Під час змагань із п'ятиборств у своїй віковій групі Глухівчанка Катерина Шведова стала срібною призеркою.

У чемпіонаті світу поміж біатлоністів-ветеранів (Фінляндія) Галина Власенко (вікова група 60+) виборола два перших місця в естафетних та індивідуальних перегонах та бронзову – у спринтерських перегонах; Василь Прокопов (вікова група 75+) - срібну нагороду в індивідуальних та бронзову – у спринтерських перегонах, Тетяна Білоус (вікова група 45+) – бронзові нагороди в індивідуальних та спринтерських перегонах.

У чемпіонаті світу з гирьового спорту серед ветеранів (США) спортсмен сум'янин Синяньський Сергій (вікова категорія 40-44 роки) у ваговій категорії +90 кг виборов золоту нагороду.

На чемпіонаті Європи з легкої атлетики поміж ветеранів у Туреччині Глухівчанка Шведова Катерина (вікова категорія 70+) була третьою у багатоборстві, сум'янин Михайло Осташевський (55+) також став третім у бігу на 100 м. У Німеччині на чемпіонаті Європи з легкої атлетики Сергій Гаврась виборов золоту нагороду у змаганнях з метання спису у (вікова категорія 50+).

На території Сумської області у 2014 році були проведені такі спортивні заходи серед ветеранів (табл. 2.10.).

Таблиця 2.10.

Перелік спортивних заходів серед ветеранів проведених на території Сумської області за 2014 рік

Назва заходу	Дата проведення	Місце проведення	Кількість учасників заходу
Чемпіонат України з лижних перегонів поміж ветеранів	24-28 січня 2014 року	м. Суми	30
Чемпіонат України зі спортивного орієнтування (на велосипедах) поміж ветеранів	19-22 квітня 2014 року	Сумський район	30
Відкритий Чемпіонат України з лижоролерів поміж ветеранів	23-24 серпня 2014 року	м. Суми	47
Чемпіонат України поміж ветеранів зі спортивного орієнтування (на лижах)	19-22 грудня 2014 року	с. Реутинці, Кролевецького району	45
Відкриті чемпіонати області поміж ветеранів спорту з:			
- з велоспорту	29- 31 травня 2014 року	м. Суми	40
- легкої атлетики	19-21 червня 2014 року	м. Суми	25
- шахів	18-26 жовтня 2014 року	м. Суми	22
- настільного тенісу	22 листопада 2014 року	м. Суми	30
- важкої атлетики	12 грудня 2014 року	м. Суми	14
- волейболу поміж жіночих команд	13-14 грудня 2014 року	м. Суми	48
Відкриті області змагання з волейболу поміж ветеранів	15-16 листопада 2014 року	м. Суми	48

У 2015 році на території Сумської області було проведено «Олімпійський день», відкриті обласні змагання з біатлону серед ветеранів, присвячені Дню біатлоніста Сумщини та змагання, присвячені пам'яті заслуженого тренера СРСР Полякова В.І. – з легкої атлетики, тренера України Бушмельова І. А. – з лижоролерів; обласний турнір з волейболу поміж ветеранів спорту, до Дня вшанування пам'яті воїнів-інтернаціоналістів, які приймали участь у проведенні бойових операцій на території інших держав, відкриті обласні змагання з волейболу поміж ветеранських чоловічих та жіночих команд пам'яті ЗМС СРСР К. Реви [6, с. 160].

Ветерани області виступали на чемпіонатах і Кубках України 2015 року з паверліфтингу, гандболу, легкої атлетики, спортивного орієнтування, шашок, футзалу.

Команда «Ніколь» у 2015 році виборола бронзову нагороду на чемпіонаті України поміж ветеранів 55+ років з футзалу.

Спортсмени-ветерани долучилися до участі у VI літніх Всеукраїнських іграх ветеранів спорту пам'яті М. М. Баки, де область була представлена командами з армспорту, бадмінтону, важкої атлетики, велоспорту, волейболу, легкої атлетики, плавання, спортивного орієнтування та шашок. За попередніми підсумками в основному заліку команда Сумщини виборола золоту нагороду поміж команд областей III групи.

Спортсмени-ветерани Сумщини продовжують приймати участь у міжнародних змаганнях та показувати гарні результати. У Словенії на чемпіонаті світу з гирьового спорту поміж ветеранів спортсмен Сумщини Синяньський Сергій (вікова категорія 40-44 роки) у ваговій категорії +90 кг виборов золоту нагороду.

На чемпіонаті світу з легкої атлетики поміж ветеранів (Франція) Гаврась Сергій став першим у метанні спису. Також він здобув золоту нагороду у змаганнях з метання спису у своїй віковій категорії на чемпіонаті Європи з легкої атлетики в закритих приміщеннях (Польща).

На чемпіонаті Європи з паверліфтингу (жим лежачи), який відбувся в Естонії, Могильніков Павло став першим у ваговій категорії 120 кг.

Станом на 2016 рік обласною громадською організацією ветеранів спільно з обласними федераціями було забезпечено організацію та проведення низки обласних спортивних заходів (табл. 2.11.).

Таблиця 2.11.

**Перелік спортивних заходів серед ветеранів, проведених на території
Сумської області за 2016 рік**

Назва заходу	Вид спорту	Дата проведення	Місце проведення	Кількість учасників заходу
Відкритий чемпіонат області серед ветеранів спорту	важка атлетика	19 лютого 2015	м. Суми	35
Чемпіонат Сумщини серед ветеранів 50 років та старше	футзал	01-02 квітня 2016	м. Суми	80
Відкриті обласні змагання поміж ветеранських чоловічих та жіночих команд пам'яті ЗМС СРСР К. Рєви	волейбол	14-16 квітня 2016	м. Глухів	120
Відкритий чемпіонат Сумської області серед чоловіків в категорії «Мастерс» (серед ветеранів)	плавання	16-17 квітня 2016	м. Суми	37
Відкритий обласний легкоатлетичний крос серед ветеранів спорту	легка атлетика	23 квітня 2016	м. Суми	35
Чемпіонат області серед ветеранів	волейбол	21-22 травня 2016	м. Суми	40
Чемпіонат області серед ветеранів	легка атлетика	12-14 травня 2016	м. Суми	30
Відкритий чемпіонат області поміж спортсменів ветеранів	велоспорт	07-08 травня 2016	м. Суми	100

Також ветерани області виступали на чемпіонатах і Кубках України 2016 року з легкої атлетики, паверліфтингу, гандболу, волейболу, вільної боротьби, лижних перегонів, плавання, спортивного орієнтування, шахів та шашок, футзалу.

Футбольна команда «Ніколь» у 2016 році виборола бронзову нагороду у чемпіонаті України серед ветеранів 55+ років з футзалу, «Динамо» у цій віковій категорії стала шостою, «Фрунзенець» у віковій групі 45+ років посіла п'яте місце.

Продовжуються успішні виступи спортсменів-ветеранів на міжнародних змаганнях. У Португалії пройшов чемпіонат Європи з гирьового спорту поміж ветеранів. Спортсмен з Сумської області Синянський Сергій (вікова категорія 40-44 роки) долучився до двоєборства у довгому циклі, а також естафет та посів три перших місця; з легкої атлетики у приміщенні поміж ветеранів (Італія) Шведова Катерина стала другою у п'ятиборстві у віковій категорії 70 років.

У 2017 році в Сумській області як і в попередні роки було проведено, відкриті обласні змагання з біатлону серед ветеранів, присвячені (Дню біатлоніста Сумщини). Змагання з легкої атлетики присвячені пам'яті заслуженого тренера СРСР Полякова В. І. Відкриті обласні змагання з волейболу поміж ветеранських чоловічих та жіночих команд пам'яті ЗМС СРСР К. Реви (табл. 2.12.). Ветерани області брали участь у чемпіонатах і Кубках України 2017 року з легкої та важкої атлетики, гандболу, волейболу, лижних перегонів, плавання, спортивного орієнтування, шашок, футзалу.

Команда «Ніколь-Технологія» у 2017 році посіла третє місце на чемпіонаті України з футзалу поміж ветеранів 55+ років та стала другою у Кубку України з футзалу поміж ветеранів 50+ років.

У 2017 році на території Сумської області була проведена низка змагань та спортивних заходів серед спортсменів-ветеранів.

Таблиця 2.12.

**Перелік спортивних заходів серед ветеранів проведених на території
Сумської області за 2017 рік**

Назва заходу	Вид спорту	Дата проведення	Місце проведення	Кількість учасників заходу
Відкритий чемпіонат області з лижних перегонів серед ветеранів	лижні перегони	04-05 лютого 2017	м. Суми	30
Відкритий чемпіонат області з атлетики серед ветеранів	важка атлетика	24 березня 2017	м. Суми	35
Чемпіонат області з волейболу серед ветеранів	волейбол	25-26 березня 2017	м. Суми	60
Відкритий обласний легкоатлетичний крос серед ветеранів спорту	легка атлетика	01 квітня 2017	м. Суми	35
Відкритий чемпіонат області серед ветеранів спорту	спортивне орієнтування	08-09 квітня 2017	с. Нижнє Піщане Сумського району	35
Відкритий чемпіонат Сумської області з плавання серед ветеранів	плавання	29 квітня 2017	м. Суми	37
Обласні змагання серед ветеранів 50 років та старше «Кубок Перемоги»	футбол	08 травня 2017	м. Суми	80
Чемпіонат області з волейболу серед жіночих команд пам'яті Р. Корнієнко	волейбол	28 жовтня 2017	м. Суми	40

Ветерани приймали участь у чемпіонатах і Кубках України 2017 року з гандболу, волейболу, лижних перегонів, легкої та важкої атлетики, плавання, спортивного орієнтування, шашок, футзалу.

Команда «Ніколь-Технологія» у 2017 році здобула бронзову нагороду у чемпіонаті України з футзалу серед ветеранів 55+ років та стала другою у Кубку України з футзалу серед ветеранів 50+ років.

У 2017 році на території Сумської області була проведена низка спортивних змагань поміж ветеранів.

Спортсмени-ветерани області прийняли участь у VII літніх Всеукраїнських іграх ветеранів спорту пам'яті М. М. Баки, де область була представлена командами з армспорту, легкої атлетики, спортивного орієнтування, боротьби самбо та настільного тенісу, волейболу. За загальними підсумками у основному заліку команда Сумської області здобула четверте місце поміж команд областей III групи.

Спортсмени-ветерани Сумщини продовжують приймати участь у міжнародних змаганнях, та показувати відмінні результати. На чемпіонаті світу з боротьби самбо серед майстрів (Греція) спортсмен Сумщини Смоленко Ігор (вікова категорія 50-54 роки) у ваговій категорії 62 кг виборов третє місце, Артюх Олександр у ваговій категорії 90 кг також здобув бронзову медаль.

У 2018 році разом з обласним відділенням Національного олімпійського комітету проведено змагання, присвячені пам'яті заслуженого тренера СРСР Полякова В.І. – з легкої атлетики, тренера України Бушмельова І. А. – з лижоролерів, а також відкриті обласні змагання з біатлону поміж ветеранів, присвячені (Дню біатлоніста Сумщини). Обласні змагання з волейболу поміж ветеранських чоловічих та жіночих команд пам'яті ЗМС СРСР К. Реви, чемпіонат області з волейболу поміж жіночих команд пам'яті Р. Корнієнко.

У 2018 році ветерани області виступали на чемпіонатах і Кубках України з легкої та важкої атлетики, паверліфтингу, гандболу, волейболу, лижних перегонів, плавання, спортивного орієнтування, шашок, футзалу (табл. 2.13.).

Команда «Ніколь-Технологія» у 2018 році виборола золоту нагороду у чемпіонаті України з футзалу поміж ветеранів 55+ років, у категорії 50+ завоювала третє місце та друге у категорії 60+ [2, с. 14].

У Кубку України з футзалу поміж ветеранів команда стала першою у віковій категорії 55+ років та другою у категорії 60+.

Станом на 2018 рік на Сумщині було забезпечено організацію та проведення багатьох обласних спортивних заходів та змагань.

Таблиця 2.13.

**Перелік спортивних заходів серед ветеранів проведених на території
Сумської області за 2018 рік**

Назва заходу	Вид спорту	Дата проведення	Місце проведення	Кількість учасників заходу
Відкритий чемпіонат області серед ветеранів	лижні перегони	18.02.2018	м. Суми	30
Чемпіонат області з волейболу серед ветеранів	волейбол	31.03 01.04.2018	м. Суми	60
Відкриті обласні змагання серед ветеранських команд пам'яті ЗМС СРСР К. Рєви	волейбол	12-14.04.2018	м. Глухів	120
Відкритий чемпіонат області серед ветеранів спорту	спортивне орієнтування	28-29.04.2018	с. Могриця Сумського району, с. Грунівка	35
Чемпіонат області	легка атлетика	10-13.05.2018	м. Суми	55
Відкриті обласні змагання ветеранів присвячені 40-річчю хокею на траві у Сумській області	хокей на траві	15.08.2018	м. Суми	40

продовження табл. 2.13.

Відкриті літні обласні змагання серед ветеранів, присвячені «Дню біатлоніста Сумщини»	біатлон	07-08.09.2018	м. Суми	30
Чемпіонат області серед ветеранів	шахи	19 27.10.2018	м. Суми	20

Продовжуються успішні виступи спортсменів-ветеранів на міжнародних змаганнях. На чемпіонаті світу з боротьби самбо поміж майстрів (Греція) Смоленко Ігор (вікова категорія 50-54 роки) та ваговій 62 кг виборов бронзову медаль, Артюх Олександр у ваговій категорії 90 кг завоював срібну медаль.

На чемпіонаті світу з легкої атлетики у місті Малага (Іспанія) Сергій Гаврась виборов срібну медаль на змаганнях з метання списа у віковій категорії М60, на чемпіонаті Європи у Мадриді (Іспанія) у цьому ж виді він також здобув друге місце.

На чемпіонаті світу з самбо у Марокко Геннадій Рябчинський у своїй віковій категорії завоював срібну нагороду.

На чемпіонаті Європи (Болгарія) з армспорту член ветеранської збірної, сумчанин Літовцев Євген у ваговій категорії до 100 кг посів третє місце. На чемпіонаті Європи зі спортивного орієнтування (Україна) Пугач Михайло у категорії MSV2 посів друге місце.

У 2019 році обласними федераціями забезпечено організацію та проведення низки обласних змагань поміж спортсменів ветеранів. Це спортивні заходи з легкої атлетики, волейболу, хокею на траві, спортивного орієнтування, біатлону, лижних перегонів, шахів, паверліфтингу, гирьового спорту «Додаток В».

У 2019 році відбулися VIII літні Всеукраїнські ігри ветеранів спорту пам'яті М. М. Баки, на яких спортсмени області виступали у 8 видах змагань: армспорт, важка та легка атлетика, дзюдо, спортивне орієнтування, волейбол, шашки та гирьовий спорт. У підсумку команда області виборола бронзову нагороду [8, с. 91].

Також ветерани Сумщини приймали участь у чемпіонатах і Кубках України з паверліфтингу, гандболу, волейболу, лижних перегонів, плавання, легкої та важкої атлетики, спортивного орієнтування, шашок, футзалу, гандболу.

Команда «Ніколь-Технологія» у 2019 році виборола золоту нагороду на чемпіонаті України з футзалу поміж ветеранів 55+ років, у категорії 50+ завоювала третє та друге місце 60+.

Спортсмени-ветерани Сумщини продовжували виступати на міжнародних змаганнях.

24-30 березня у Польщі в м. Торунь відбувся Чемпіонат світу з легкої атлетики у закритому приміщенні рівня МАСТЕРС. До змагань долучилися два представники Сумської області: Сергій Гаврась (м. Ромни) завоював золоту медаль у метанні списа поміж чоловіків у категорії М60, а Михайло Осташевський (м. Суми) поміж чоловіків М60 виборов бронзову медаль в дистанції на 60 метрів з бігу.

На міжнародному турнірі з дзюдо, який пройшов у квітні місяці (Голландія) Рябчинський Геннадій (м. Тростянець) посів третє місце у ваговій категорії 81 кг, Могилко Сергій (м. Тростянець) – став другим у ваговій категорії 100 кг.

На Європейських іграх майстрів (Італія), які відбулися у липні, спортсмени Сумської області вибороли медалі у декількох видах програми:

легка атлетика – Михайло Осташевський (м. Суми) виборов дві золотих медалі (100 м і 200 м);

дзюдо – Рябчинський Геннадій (м. Тростянець) 1 місце 81 кг, Смоленко Ігор (м. Суми) 3 місце 66 кг, Могилко Сергій (м. Суми) 5 місце 100 кг.

На Середземноморських іграх з важкої атлетики сум'янин Євген Кузяшев став абсолютним чемпіоном та пройшов відбір на чемпіонат світу, який відбувся у 2020 році.

На чемпіонаті світу з боротьби самбо (о. Кіпр) Геннадій Рябчинський завоював бронзову нагороду.

На міжнародному турнірі з дзюдо (м. Львів) Рябчинський Геннадій (м. Охтирка) посів 2 місце 81 кг, Артюх Олександр (м. Тростянець) - 2 місце 100 кг, Смоленко Ігор (м. Суми) - 3 місце 60 кг, Острий Юрій (м. Глухів) посів 3 місце 81 кг, Могилка Сергій (м. Суми) - 2 місце 100 кг.

На міжнародному турнірі з боротьби самбо (Німеччина) Рябчинський Геннадій посів 1 місце 82 кг.

На міжнародному турнірі з дзюдо (м. Львів) Рябчинський Геннадій посів 2 місце 81 кг, Артюх Олександр 2 місце 100 кг, Смоленко Ігор 3 місце 60 кг, Острий Юрій 3 місце 81 кг, Могилка Сергій - 3 місце 100 кг.

Спортивні заходи з легкої атлетики, волейболу, спортивного орієнтування, біатлону, шахів, шашок, паверліфтингу та гирьового спорту відбулися у 2020 році (табл.2.14.).

Таблиця 2.14.

**Перелік спортивних заходів серед ветеранів, проведених на території
Сумської області за 2020 рік**

Назва заходу	Вид спорту	Дата проведення	Місце проведення	Кількість учасників заходу
Відкритий чемпіонат області серед ветеранів	лижні перегони	19.02.2020	м. Суми	30
Чемпіонат області з армспорту серед ветеранів	армспорт	09.02.2020	м. Суми	20
Чемпіонат області серед ветеранів	гирьовий спорт	29.02-01.03.2020	м. Тростянець	20

Продовження табл. 2.14.

Чемпіонат області з волейболу серед ветеранів	волейбол	26-27.06.2020	м. Суми	55
Чемпіонат області з легкої атлетики серед ветеранів	легка атлетика	23-25.07.2020	м. Суми	10
Чемпіонат області серед ветеранів	легка атлетика	20-21.10.2020	м. Тростянець	10

Ветерани Сумщини приймали участь у чемпіонатах і Кубках України з армспорту, легкої атлетики, паверліфтингу, волейболу, лижних перегонів, плавання, спортивного орієнтування, біатлону, футзалу, дзюдо, гирьового спорту та боротьби самбо.

Команда «Ніколь-Технологія» у 2020 році отримала срібну нагороду у Кубку України в категорії 60+.

На чемпіонаті світу з боротьби самбо (Білорусь) Олександр Артюх виборов бронзову нагороду.

На чемпіонаті Європи, з гирьового спорту, котрий проходив онлайн, представник Сумської області Сергій Синяньський отримав срібну нагороду.

На Кубку світу з гирьового спорту, який відбувся онлайн, Сергій Синяньський посів перше місце.

У зв'язку із загостренням в країні та світі епідеміологічної ситуації, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2 багато змагань було скасовано.

Так як і в минулому році на початку 2021 року, більшість змагань було скасовано або перенесено. Спортсмени-ветерани не мали змоги виступати на змаганнях у зв'язку з карантинними обмеженнями в країні. Більшість змагань з легкої атлетики поміж спортсменів ветеранів у місті Суми та Сумській області були скасовані у зв'язку з епідеміологічною ситуацією. Також, було скасовано чемпіонат Європи з легкої атлетики поміж ветеранів у закритих приміщеннях, який мав стартувати 10 січня 2021 року.

На початку квітня епідеміологічна ситуація в країні поступово нормалізувалась, а в деякій області і раніше дозволили проводити змагання за умови дотримання карантинних норм. Обласні федерації почали організовувати та провиги змагання серед ветеранів спорту. Це спортивні заходи з легкої атлетики, дзюдо, волейболу, спортивного орієнтування, біатлону, шахів та шашок, паверліфтингу та гирьового спорту.

В м. Суми 14 лютого 2021 року пройшов відкритий Чемпіонат з футзалу серед ветеранів 55+. В змаганнях прийняли участь шість команд. А 7 березня 2021 року чемпіонат м. Суми з футзалу поміж ветеранів.

8 березня комітет ветеранів футболу Недригайлівщини організував і провів традиційний товариський матч з футзалу між ветеранськими збірними командами Недригайлівської та Вільшанської ОТГ. Матч завершився нічиєю 5:5. Кращими гравцями матчу були визнані: Олександр Шевченко (Недригайлів) і Михайло Мельніков (Вільшана) [2, с. 19].

Спортсмени-ветерани Сумщини виступили на чемпіонаті України з футзалу поміж ветеранів (40+), котрий проходив у м. Житомирі 2 квітня 2021 року. Сумське «Динамо» один матч виграло, а один програло. Вже у наступному місяці в місті Суми пройшов Чемпіонат з футзалу серед ветеранів (55+). У змагання прийняли участь шість команд.

15 травня в м. Суми серед ветеранів футболу розіграли «Кубок Перемоги». На футбольному полі зустрілися чотири ветеранські команди (вікова група «50 років і старші») з Сум, Сумського району, Конотопу та Ніжина [2, с. 20].

21-22 травня в місті Чорноморськ Одеської області відбувся Всеукраїнський турнір «Чорноморський фестиваль боротьби самбо». До участі у турнірі долучилися шість представників Сумщини: Острий Юрій (м. Глухів) – посів 1 місце у категорії М6 та ваговій 79 кг, Смоленко Ігор (м. Суми) – посів 1 місце у категорії М6 та ваговій 64 кг, Рябчинський Геннадій – посів 1 місце у категорії М4 та ваговій 88 кг, Артюх Олександр (м. Тростянець)

– посів 2 місце у віковій категорії М5 та вагові 100 кг, Тимошенко Юрій (м. Путивль) – посів 2 місце у віковій категорії М2 та ваговій 88 кг, Могилка Сергій (м. Суми) – 2 місце у віковій категорії М2 та ваговій 100 кг.

Також ветерани Сумщини прийняли участь в інтернаціональному турнірі серед ветеранів з дзюдо «Judo Masters», який відбувся 2-3 липня 2021 року (м. Брашов, Румунія). Рябчинський Геннадій - виборов 1 місце, Могилка Сергій – 2 місце, а Смоленко Ігор та Артюх Олександр – 3 місце. У турнірі взяли участь 12 країн, 180 учасників серед яких, наші спортсмени посіли перше командне місце.

12 червня 2021 року в м. Тростянець пройшли всеукраїнські змагання з перегонів на лижоролерах серед ветеранів спорту. На змаганнях виступили спортсмени з різних областей України. Сумські спортсмени здобули призові місця у різних вікових категоріях.

В м. Дніпрі з 10 по 11 липня проходили ІХ літні Всеукраїнські ігри Ветеранів легкої атлетики імені М. М. Баки. До участі у змаганнях долучилися команди з 24 областей України, 213 учасників. У порівнянні з минулими роками кількість учасників помітно збільшилась, здебільшого більш молодими віковими категоріями. Сумську область представляли 11 спортсменів, 10 чоловіків та 1 жінка. Осташевський Михайло здобув золоту нагороду на дистанції 100 м та 200 м біг у віковій категорії 60 – 64 роки., Барабаш В'ячеслав посів друге місце в бігу на 400 м та четверте у бігу на 200 м поміж спортсменів 40- 44 років., Мироненко Володимир здобув третє місце в бігу на 1000 м та п'яте у бігу на 1500 м у віковій категорії 50-54 роки., Гаврась Сергій став першим у метанні спису серед спортсменів 60- 64 років., Шведова Катерина стала першою по стрибках у висоту та штовханні ядра у віковій категорії 75+.

За підсумками в основному заліку команда Сумської області виборола золоту нагороду поміж команд областей III групи.

Таким чином, на сьогодні в Сумській області культивуються наступні види спорту серед ветеранів (таблиця 2.15.).

Таблиця 2.15.

Перелік видів спорту ветеранів, які культивуються в регіоні

Вид спорту		Кількість ветеранів
1	Гирьовий спорт	30
2	Баскетбол	65
3	Більярдний спорт	40
4	Важка атлетика	35
5	Велоспорт	30
6	Веслувальний слалом	8
7	Волейбол	410
8	Волейбол пляжний	15
9	Гандбол	40
10	Карате-до	2
11	Легка атлетика	75
12	Лижні перегони	12
13	Настільний теніс	25
14	Пауерліфтинг	25
15	Плавання	10
16	Спортивне орієнтування	14
17	Спортивний туризм	13
18	Теніс настільний	70
19	Футбол	657
20	Футзал	290
21	Хокей з шайбою	60
22	Шахи	154
23	Шашки	70
Всього		2150

В ході проведення дослідження з особливостей розвитку спорту ветеранів на Сумщині (1993-2021 роки), нами був застосований метод (інтерв'ю).

Інтерв'ювання являють собою метод збору інформації, в ході безпосередньої бесіди з респондентом, яке здійснюється шляхом реєстрації відповідей респондента на запитання, які витікають згідно з цілями та задач дослідження [12, с. 145].

Основним призначенням цього методу є отримання інформації з передумов становлення та особливостей розвитку спорту ветеранів на Сумщині (1993-2021 роки).

При застосуванні методу інтерв'ю, ми чітко виділили дослідницькі задачі. Запитання в бланку інтерв'ю були адекватні задачам дослідження (додаток Б). Вони були сформульовані так, щоб бути доступними розумінню респондента. В процесі інтерв'ю нами були: чітко дотримані принципи соціально-психологічної бесіди, враховані особливості та компетенції респондентів, зафіксовані відповіді респондентів [14, с. 650].

В інтерв'ю виступили респонденти, які мають певний ступінь компетентності з даного питання, тобто спортсмени ветерани Сумщини це: Артюх О.В., Смоленко І.І., Острий Ю.І., Шведова К.Ф., Тимошенко Ю.В., Мироненко В.А.

В процесі інтерв'ю ми дізналися, що Артюх О.О. займається самбо почав брати участь у змаганнях серед ветеранів у 2015 році. Перший його виступ відбувся на турнірі пам'яті Героїв Чорнобиля м. Славутич. На змаганнях він виступав і продовжує виступати від клубу «Самбіст» м. Тростянець. З 2016 року починає приймати участь в чемпіонатах світу поміж спортсменів ветеранів. А з 2017 року у Всеукраїнських іграх ветеранів спорту. Щодо можливостей розвитку ветеранського спорту в Сумській області пропонує збільшити фінансування.

Смоленко І.І. починаючи з 2017 року брати участь у змаганнях з дзюдо ветеранів. На змаганнях він виступав і продовжує виступати від федерації дзюдо Сумської області. З 2017 року починає брати участь у Всеукраїнських іграх ветеранів спорту. Також, у 2017 році виступав на чемпіонаті світу з боротьби самбо серед майстрів (Греція) та посів третє місце. У 2020 році на Європейських іграх майстрів (Італія) виборов бронзову нагороду. Розвитком ветеранського спорту в Сумській області, задоволений частково. Пропонує — збільшити фінансування та покращити умови змагань.

Острий Ю.І. займається дзюдо, починаючи з 2015 року виступає на змаганнях серед ветеранів. Перший його виступ відбувся на шостих Всеукраїнських іграх ветеранів спорту в м. Дніпропетровську. На змаганнях він виступав і продовжує виступати від федерації дзюдо Сумської області. Зазначив, що спортивно-тренувальні збори з дзюдо поміж спортсменів – ветеранів проводилися у 2017 році в м. Суми. Починаючи з 2015 року постійно бере участь у Всеукраїнських іграх ветеранів спорту. В чемпіонатах світу поміж ветеранів участі не приймав. Розвитком ветеранського спорту на Сумщині, задоволений частково. Пропонує - збільшити фінансування та почати проводити обласні змагання поміж ветеранів спорту.

Шведова К.Ф. починаючи з 2003 року виступає на змаганнях серед ветеранів з легкої атлетики. Першими офіційними змаганнями в яких вона прийняла участь, був чемпіонат Сумської області з легкої атлетики поміж ветеранів. На змаганнях виступала і продовжує виступати від відділу молоді та спорту Глухівської міської ради. Постійно бере участь у Всеукраїнських іграх ветеранів спорту. З 2009 року і до сьогодні виступає на чемпіонатах світу поміж ветеранів. У Європейських іграх майстрів спорту участь не брала. Розвитком легкої атлетики на Сумщині, не задоволена. Пропонує - збільшити фінансування на державному рівні.

Тимошенко Ю. починаючи з 2018 року приймає участь у змаганнях з дзюдо серед ветеранів. На змаганнях він виступав і продовжує виступати від федерації дзюдо Сумської області. Починаючи з 2019 року приймає участь у Всеукраїнських іграх ветеранів спорту. В чемпіонатах світу поміж ветеранів та Європейських іграх майстрів спорту участі не приймав. Розвитком ветеранського спорту в Сумській області, задоволений частково. Пропонує - збільшити фінансування.

Мироненко В. А. починаючи з 2018 року виступає на змаганнях поміж ветеранів з легкої атлетики. Перший його старт відбувся в м. Київ 2018 року «Пробіг під каштанами». З 2021 року почав приймати участь у Всеукраїнських іграх ветеранів спорту. В чемпіонатах світу поміж ветеранів та Європейських

іграх майстрів спорту участі не приймав. Розвитком легкої атлетики на Сумщині, не задоволений. Пропонує - збільшити кількість стартів, почати проводити збори перед змаганнями та збільшити фінансування.

В ході проведення дослідження ми застосували бланк інтерв'ю (додаток Б), в якому ми склали структурно організований набір питань, кожне з яких пов'язане з задачами дослідження. Запитання в бланку інтерв'ю стали основним інструментом збору інформації.

В бланк інтерв'ю ми вмістили по десять запитань. Після застосування цього методу дослідження нами був проведений аналіз матеріалів з отриманих відповідей респондентів. В результаті обробки отриманих даних ми з'ясували особливості розвитку ветеранського спорту на Сумщині (1993-2021) роки.

Отже, проаналізувавши бланк інтерв'ю, можна сказати, що більшість спортсменів-ветеранів не задоволені розвитком ветеранського спорту на Сумщині. Щоб покращити ситуацію вони пропонують збільшити фінансування не лише на обласному, а й на державному рівні. Почати проводити спортивно тренувальні збори, а також збільшити кількість обласних змагань для спортсменів-ветеранів.

Висновки до розділу 2

Отже, проаналізувавши розвиток ветеранського спорту з 1993 по 2021 роки можна зробити наступні висновки: починаючи з 1993 року ветеранський спорт набирає оберти як в Україні, так і за кордоном. З кожним наступним роком все більше людей починає цікавитися даним напрямком, а особливо спортсмени, які завершили професійні виступи. Була створена Всеукраїнська спілка громадських організацій «Асоціація ветеранів спорту України», яка об'єднала федерації, асоціації, спілки, об'єднання та клуби, котрі сприяють розвитку ветеранського спорту [1, с. 2]. Обласні федерації починали проводити: змагання, турніри, кубки поміж ветеранів спорту з кожним наступним роком кількість учасників збільшувалася. Стали проводити чемпіонати України, Європи та світу поміж ветеранів. Спорт ветеранів

активно розвивався, про що свідчили результати виступів наших спортсменів на різних змаганнях.

Для того, щоб ветеранський спорт ефективно розвивався в усіх своїх галузях ми знайшли напрямках його підтримки:

- необхідно підтримувати ветеранський спор на всіх його ступенях розвитку;
- необхідно постійно сприяти розвитку ветеранського спортивного руху у будь-якому прояві та будь-яким можливим способом;
- потрібно підтримати включення змагань поміж спортсменів ветеранів у спортивні календарі міст, районів, областей;
- поширювати створення спортивних закладів для спортсменів ветеранів;
- підтримувати федерації ветеранського спорту;
- стимулювати спортивні заклади проводити спортивні заходи з різних видів спорту (шахи, аеробіка, баскетбол, стрітбол, футбол, вільна боротьба, плавання, волейбол);
- допомагати у будівництві різноманітних спортивних майданчиків;
- допомагати у створенні методики для кращої підготовки спортсменів- ветеранів.

ВИСНОВКИ

1. На початку 80-х років XX століття ветеранський рух у Радянському Союзі тільки починав свій розвиток, а масові змагання ще не проводили. Та спортсмени - ветерани мали змогу брати участь у змаганнях комплексу «ГПО» і це давало їм можливість підтримувати гарну спортивну форму.

Було визначено, що за часів СРСР на Сумщині не було зафіксовано визначення понять "Ветеран спорту" або "Ветеранський спорт", хоча на практиці ці поняття широко використовувалися.

2. Для визначення інформації про розвиток ветеранського спорту на Сумщині (1993-2021 роки), нами був проведений метод інтерв'ю. Після застосування цього методу дослідження, був проведений аналіз матеріалів з отриманих відповідей. В результаті обробки отриманих даних, ми з'ясували перспективи та особливості розвитку ветеранського спорту на Сумщині.

3. Ветеранський рух, як явище сфери спорту, починає формуватися на Україні в 90-х роках XX століття. Починаючи з 1993 року ветеранський спорт набирає оберти як в Україні, так і за кордоном. З кожним наступним роком все більше людей починає цікавитися даним напрямком, а особливо спортсмени, які завершили професійні виступи.

Лише 26 липня 2011 року в місті Києві була утворена Всеукраїнська спілка громадських організацій «Асоціація ветеранів спорту України».

4. Поступово обласні федерації починають проводити: змагання, турніри, кубки, а незабаром і чемпіонати України, Європи та світу серед спортсменів - ветеранів. З кожним роком кількість учасників збільшувалася, а ветеранський спорт активно розвивався, про що свідчать результати виступів наших спортсменів на різних змаганнях.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Асоціація ветеранів спорту України. URL: <https://avsu.org.ua/page/2> (дата звернення 17.03.2021).
2. Асоціація футболу Сумської області URL: <http://ffs.sumy.ua/veternaskij- futbol/> (дата звернення 08.08.2021).
3. Енциклопедія Сучасної України. URL: http://esu.com.ua/search_articles.php?id=31611 (дата звернення 08.08.2021).
4. Жержерунов А.О., Сердюк Д. Г., Черненко А. Є., Шартон М. Аналіз сучасного стану розвитку ветеранського національного спорту. *Вісник Запорізького національного університету*. Запоріжжя, 2017. № 1. С. 277- 281.
5. Иващенко Л.Я. Страпко Н.П. Самостоятельные занятия физическими упражнениями. Киев: Здоровья, 1988. 160 с.
6. Лозинский В.С. Учитесь быть здоровыми. Киев: Центр здоровья, 1993. 160 с.
7. Максимів Л.В., Пижов В.М., Тимошенко Л. М. Мотивація людини до здорового способу життя як чинник реалізації стратегії сталого розвитку України. *Матеріали Всеукраїнської X науково-практичної конференції*. Львів, 2015. С. 59-66.
8. Меренков В., Шахов А. Специфика подготовки высококвалифицированных дзюдоистов-ветеранов. *Ученые записки университета им. П.Ф. Лесгафта*. 2013. № 11. С. 89-92.
9. Остра А.Ю., Томенко О.А. Розвиток ветеранського спорту на Сумщині (2011- 2020 роки). *Сучасні технології в галузі фізичного виховання, спорту, фізичної терапії та ерготерапії* : зб. матеріалів доп. учасн. XI Міжнар. наук.- метод. конф. Харків : НАНГУ, 2021. С. 99-103.
10. Про Національну стратегію з оздоровчої рухової активності в Україні на період до 2025 року "Рухова активність - здоровий спосіб життя - здорова нація": затв. Указом Президента України від 09.02.2016 р. № 42. Офіційний вісник України. 2016 р. № 6. Ст. 131.

11. Распопова Е., Хорошева О. Особенности отношения пловцов-ветеранов к тренировочной и соревновательной деятельности. *Педагогико- психологические и медико-биологические проблемы физической культуры и спорта*. 2018. № 2. С. 175-180.
12. Саганенко Г.И. Надёжность результатов социологических исследований. *Социология*. 1983. № 10. С. 145-150.
13. «Спартак» рожденный «Штурмом»/Романенко В.И., Мамай В.В., Шумицкий В.А., Сакун С.Г: Новый друк, 2016. 264 с.
14. Френкин Р. Мотивация поведения: биологические и когнитивные и социальные аспекты / Роберт Френкин. – Изд.5-е. – Санкт-Петербург: Питер, 2003. 650 с.

Додаток А

БЛАНК-ІНТЕРВ'Ю

1. В якому році ви почали приймати участь у змаганнях серед ветеранів з вашого виду спорту в Україні?
2. Від якої спортивної організації чи товариства ви виступали на змаганнях серед ветеранів?
3. В якому році ви вперше прийняли участь у змаганнях серед ветеранів з вашого виду спорту в м. Суми або Сумській області (назвіть місто)?
4. Чи проводились спортивно-тренувальні збори з вашого виду спорту серед спортсменів-ветеранів (назвіть місто та рік)?
5. Як змінювалась кількість бажаючих приймати участь у змаганнях серед ветеранів з вашого виду спорту, з початку проведення і до сьогодні в м. Суми та Сумській області?
6. Чи приймали ви участь у Всеукраїнських іграх ветеранів спорту? Якщо так, назвіть місто і рік.
7. Чи брали ви участь в Чемпіонатах Світу серед ветеранів? Якщо так, назвіть місто і рік.
8. Чи приймали ви участь у Європейських іграх майстрів спорту? Якщо так, назвіть місто і рік.
9. Чи задоволені ви розвитком ветеранського спорту в Сумській області?
10. Ваші пропозиції що до перспективи розвитку ветеранського спорту в Сумській області?

Додаток Б

**Перелік спортивних заходів серед ветеранів проведених на території
Сумської області за 2019 рік**

Назва заходу	Вид спорту	Дата проведення	Місце проведення	К-ть учасників заходу
Відкритий чемпіонат області серед ветеранів	лижні гонки	09.02.2019	м. Суми	30
Чемпіонату області серед ветеранів 2019 року	гирьовий спорт	16-17.03. 2019	м. Тростянець	35
Чемпіонат області з волейболу серед ветеранів	волейбол	06-07.04. 2019	м. Суми	60
Відкриті обласні змагання серед ветеранських чоловічих та жіночих команд пам'яті ЗМС СРСР К. Рєви	волейбол	11-13.04. 2019	м. Глухів	120
Чемпіонат області серед ветеранів	легка атлетика	10-12.05. 2019	м. Суми	55
Відкриті обласні змагання ветеранів з хокею на траві «Кубок Сумської області», присвяченого 45-річчю хокею на траві України	хокей на траві	25-26.05. 2019	м. Суми	45
Відкритий чемпіонат Сумської області з лижоролерів	лижні гонки	02.06.2019	м. Суми	30

продовження таблиці

Відкриті обласні змагання з хокею на траві серед ветеранів «З Україною в серці»	хокей на траві	05-06.09.2019	м. Суми	40
Чемпіонат області серед ветеранів	шахи	07-13.06.2019	м. Суми	20
Відкриті літні обласні змагання серед ветеранів, присвячені «Дню біатлоніста Сумщини»	біатлон	15.08.2019	м. Суми	30
Чемпіонат області з волейболу серед жіночих команд пам'яті Р. Корнієнко	волейбол	28.09.2019	м. Суми	40
Обласний турнір з волейболу серед ветеранів «Різдвяний»	волейбол	28.12.2019	м. Суми	40
Чемпіонат області з жиму лежачи та класичного жиму лежачи серед ветеранів	пауерліфтинг	13-14.12.2019	сmt. Краснопілля	35